

17 sönd. efter tref.

Predikan i Osby kyrka, 18 sept 2005

”Rik inför Gud

Luk 16:19-31

Det var en rik man som klädde sig i purpur och fint linne och levde i fest och glans var dag. 20 Men en tiggare som hette Lasaros låg vid hans port full av sår 21 och önskade att han fick äta sig mätt på resterna från den rike mannens bord. Hundarna kom till och med och slickade på hans sår. 22 Så dog tiggaren och fördes av änglarna till platsen vid Abrahams sida. Den rike dog också han och begravdes. 23 I dödsriket, där han pinades, lyfte han blicken och fick långt borta se Abraham, och Lasaros vid hans sida. 24 Då ropade han: 'Fader Abraham, förbarma dig över mig och skicka Lasaros att doppa fingerspetsen i vatten och fukta min tunga, jag plågas här i lågorna.' 25 Men Abraham svarade: 'Kom ihåg, mitt barn, att du fick ut ditt goda medan du levde, liksom Lasaros sitt onda. Nu har han funnit tröst här, medan du plågas. 26 Dessutom gapar det en klyfta mellan oss och er, för att de som vill ta sig över från oss till er eller från er till oss inte skall kunna göra det.' 27 Mannen sade: 'Då ber jag dig, fader, att du skickar honom till min fars hus. 28 Jag har fem bröder, och han måste varna dem så att inte de också kommer hit till detta plågornas ställe.' 29 Abraham sade: 'De har Mose och profeterna. De kan lyssna till dem.' 30 Mannen svarade: 'Nej, fader Abraham, men om någon kommer till dem från de döda omvänder de sig.' 31 Men Abraham sade: 'Lyssnar de inte till Mose och profeterna, då låter de inte övertyga sig ens om någon står upp från de döda.' "

Vem är egentligen rik och vem är fattig? Yttre rikedom är långt ifrån tecken på inre rikedom. Saker och ting är ju inte alltid vad det synes vara.

Och det är inte ens säkert att de som är rika i materiellt avseende känner sig rika. Jag läste ens undersökning om rikedom och lycka där en ganska stor andel av alla miljonärer tyckte att de hade ont om pengar. Några upplevde att de befann sig på ruinens brant. Och omvänt så är jag övertygad om att det finns många mindre bemedlade som tycker att de har allt de önskar sig.

Materiell rikedom och andlig rikedom behöver alltså inte följas åt. Ändå var det en ganska vanlig uppfattning i Israel på Jesu tid. Rikedom i detta livet sågs som ett tecken på Guds välsignelse och fattigdom som ett straff. Det är den uppfattningen som Jesus så kraftfullt tar avstånd ifrån med den här drastiska liknelsen.

Den handlar ju om en rik man som kom till dödsriket medan den fattige tiggaren Lasarus kom till Abraham och fick hedersplatsen bredvid honom. Meningen är att det finns så mycket i denna onda värld som ter sig orättvist och obegripligt men som Gud rättar till för den som håller sig till honom. Det blir mycket svårt att förklara hur Gud kan tillåta så mycket ont om inte vi har med hela perspektivet, om vi inte tar med evigheten. Att det finns mycket orättvist lidande betyder inte att Gud tittar bort eller glömmer någon. Han glömde inte Lasarus även om det till det yttre verkade så.

Ändå är det nog inte Lasarus lidande i denna världen som väcker frågor utan den rike mannens lidande i nästa värld. Står det verkligen i proportion till det som han gjort? Att vara rik i sig är ju ingen synd, felet var att han inte förvaltade sin rikedom rätt. Han levde enbart i lyx utan att vilja dela med sig. Lasarus önskade ju få något av hans överflöd men det är frågan om den rike mannen ens lade märke till honom.

Men väl i dödsriket så visar han ju fram viss sympatiska drag. Han har inga höga anspråk, bara lite vatten från Lasarus finger. Och när han inte får ens detta så vill han osjälviskt varna sina bröder så att inte de drabbas av samma öde. Är inte Gud lite väl hård mot honom?

Till att börja med så tror jag inte att vi ska se den här bilden av himlen och dödsriket som två platser intill varandra med en klyfta emellan allt för bokstavligt. Jesus använde en bild som var välkänd från hans tid, vi kan inte se det som en bokstavlig beskrivning av himmel och helvete.

Ändå är det så att det finns ett samband mellan våra liv här och nu och tillvaron i nästa värld. Hur vi handlar, vilka val vi gör nu ger återklang i evigheten.

Gud vädjar till oss men vi blir inte påtvingade honom. Han har lämnat utrymme för vår frihet, han respekterar våra val, och den som väljer bort Gud i detta livet slipper honom i nästa.

En rimlig fråga är ändå varför Gud inte försöker övertyga människor mer rakt på sak. Till exempel genom att låta någon uppstå från det döda som den rike mannen själv föreslog. Gud skulle ju kunna skriva in sin existens i eld skrift i skyn.

Men frågan är vad en sådan tro är värd. Tror man då för att man av fri vilja älskar Gud och vill tillhöra honom, eller för att det inte finns några alternativ? Skulle vi ha någon verklig frihet i en sådan värld?

Dessutom: den som kräver bevis för sin tro kommer aldrig att bli nöjd. Tro handlar inte om matematiska slutsatser utan om överlåtelse. Som Abraham i liknelsen sa: "Lyssnar de inte till Mose och profeterna så kommer de inte låta sig övertygas ens om någon uppstod från det döda." Vill man inte bli övertygad så blir man det inte. Man kommer alltid att kunna hitta någon bortförklaring. Men för den som vill tro, räcker det med ett aldrig så litet halmstrå att klamra sig fast vid.

När Lukas skrev det här evangeliet så var det ju faktiskt en som hade uppstått från det döda, nämligen Jesus själv. Och det var ju inte alla som trodde för den sakens skull heller.

Det kan finnas många skäl att inte vilja bli övertygad. För den rike mannens del så kan vi ana att det handlade om att ändra sin livsföring. Lazarus som låg utanför hans port fick inte ens resterna från hans bord. Antagligen förstod den rike mannen vad en omvändelse värd namnet krävde av honom och just därför så höll han den ifrån sig. Han ville behålla sin rikedom för sig själv, och därför så var han den fattigaste av de två.

Men det fanns ju en likhet mellan honom och tiggaren Lazarus, eller en likhet med deras kläder: likheten mellan hans purpurfärgade linne och Lazarus trasor var att bägge hörde denna världen till. Den rike mannen fick inte ta med sig sin dräkt och Lazarus behövde inte ta med sig sina trasor.